

Adroddiad i'r:	Cyngor Sir
Dyddiad y Cyfarfod:	14 Ebrill 2015
Aelod / Swyddog Arweiniol: a Democrataidd	Gary Williams, Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol
Awdur yr Adroddiad:	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl:	Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2015/16

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad yn sôn am Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2015/16 (y 'panel').

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Gwneud y Pwyllgor yn ymwybodol o benderfyniadau'r Panel ar gyfer 2015/16 mewn perthynas â thaliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig.

3 Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod yr Aelodau yn mabwysiadu penderfyniadau'r Panel ar gyfer blwyddyn y cyngor 2015/16 mewn perthynas â thalu Cyflogau Sylfaenol ac Uwch Gyflogau a thaliadau i aelodau cyfetholedig.
- 3.2 Bod yr Aelodau'n penderfynu ar lefel y gydnabyddiaeth ariannol a delir i'r Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd ar gyfer blwyddyn y Cyngor 2015/16.
- 3.3 Bod yr Aelodau'n trafod goblygiadau elfennau dewisol penderfyniadau'r Panel.

4 Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Sefydlwyd Panel Taliadau Annibynnol Cymru yn 2008. Cafodd cylch gwaith a swyddogaethau'r Panel eu hymestyn yn Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Mae cylch gwaith y Panel yn cynnwys cyngorwyr, aelodau eraill o Awdurdodau Parc Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub Cymru a Chynghorau Cymuned a Thref yn ogystal â Chynghorau Sir a Bwrdeistref Sirol.
- 4.2 Mae'r Panel yn gallu nodi swm gwirioneddol taliad y gallai awdurdod ei wneud i aelod, a'r dyletswyddau a chyfrifoldebau posib a fyddai cyngorwyr yn eu gwneud am y tâl hynny.
- 4.3 Mae'n ofynnol i'r Panel lunio adroddiad blynyddol yn nodi'r lefelau y mae aelodau yn cael eu talu ar gyfer gwahanol ddyletswyddau a chyfrifoldebau ar gyfer y flwyddyn ddinesig nesaf. Mae'r adroddiad hwnnw ynghlwm fel atodiad 1. Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gofyn i awdurdodau lleol i weithredu argymhellion y Panel.
- 4.4 Mae'r adroddiad yn nodi tri band y Cyngor, yn nodi nifer y cyngorwyr ym mhob band a'r uchafswm o uwch gyflogau y gall y cyngor perthnasol ei dalu. Mae'r grwpiau hyn

wedi'u nodi yn Nhabl 1 o'r adroddiad sydd ynghlwm. Mae Tabl 2 yn cynnwys y cyflog sylfaenol a chyflog uwch a fydd yn daladwy i Aelodau'r Cynghorau yn 2015/16.

- 4.5 Y llynedd fe benderfynodd y Panel, yn sgil yr ymlacio cymedrol ar y cyfyngiadau ar gyflogau yn y sector cyhoeddus ac i atal lleihad mewn lefelau cymharol tâl, i gynyddu'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau o 0.9%, ac i gynyddu taliadau eraill yn gyfatebol. Eleni, mae'r Panel wedi penderfynu peidio â chynyddu tâl oherwydd y toriadau parhaus mewn cronfeydd llywodraeth leol.
- 4.6 Mae'r Panel yn bendant nad yw cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraeth leol yn ddigost. Mae tâl a ariennir yn gyhoeddus ar gael i annog amrywiaeth o bobl leol brwdfrydig a galluog i ymgymryd â llywodraeth leol, drwy eu hethol, eu penodi neu eu rolau cyfetholedig.
- 4.7 Ar ôl i'r Panel wneud ei benderfyniadau cychwynnol yn ei adroddiad yn 2009, fe osodwyd taliadau ar enillion gros canolig gweithwyr llawn amser sy'n byw yng Nghymru i'r Aelodau. Gosodwyd y cyflog sylfaenol ar $\frac{3}{5}$ o'r cyflog canolig ar gyfer Cymru Gyfan ac uwch gyflogau ar luosrifau o'r cyflog canolig blynyddol hwn. Wrth osod y cyflogau hyn, roedd y Panel yn cydnabod bod cyfraniad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.
- 4.8 Cyflogau Dinesig - Y llynedd fe gyflwynodd y Panel lefelau cyfrifoldeb ar gyfer pob cyngor i bennu lefel y taliadau ar gyfer arweinwyr dinesig a dirprwy arweinwyr dinesig. Ar gyfer Sir Ddinbych mae hyn yn golygu Cadeirydd y Cyngor ac Is-gadeirydd y Cyngor. Mae'r lefelau wedi aros yr un fath ac i'w gweld isod.

	Arweinwyr Dinesig	Dirprwy arweinwyr dinesig
a	£24,000	£18,000
b	£21,500	£16,000
c	£19,000	£14,000

- 4.9 Ym mis Ebrill 2014, penderfynodd y Cyngor bennu lefel y taliadau ar gyfer Cadeirydd y Cyngor yn £24,000 ac ar gyfer yr Is-gadeirydd yn £14,000. **Mae'r ddau ffigwr yn cynnwys y cyflog sylfaenol y mae gan bob cynghorydd yr hawl iddo sef £13,300.** Nid yw tâl Cyflogau Dinesig wedi'i gynnwys yn y cap ar nifer yr Uwch Gyflogau sydd ar gael i'r awdurdod. Gall y Cyngor benderfynu peidio â thalu unrhyw Gyflogau Dinesig.
- 4.10 Band 1 a 2 (Uwch Gyflog) - Mae'r Panel wedi penderfynu ar bum band o Uwch Gyflog. Mae Band 1 yn cynnwys yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd ac mae Band 2 yn cynnwys Aelodau'r Cabinet. Mewn trafodaethau'r Panel gydag Aelodau etholedig ar draws Cymru yn 2013 y barn yn gyson oedd mai arweinwyr a dirprwy arweinwyr gyda rolau gweithredol oedd â'r atebolrwydd mwyaf. Derbyniodd y Panel sylwadau hefyd bod yr atebolrwyddau hyn yn aml yr un fath beth bynnag yw maint y boblogaeth a wasanaethir gan y Cyngor. Fodd bynnag, fe benderfynodd y Panel bod maint y boblogaeth yn parhau i fod yn ffactor pwysig yn lefel y cyfrifoldeb a phenderfynwyd cynnal y defnydd o'r grwpiau poblogaeth fel y nodir yn Nhabl 1 at ddibenion Uwch Gyflogau ym Mandiau 1 a 2.
- 4.11 Band 3 - Bydd cadeiryddion Pwyllgor yn cael eu talu ar yr un lefel ar draws Cymru; tâl o £22,000 gan gynnwys y cyflog sylfaenol.

- 4.12 Band 4 a 5 - Mae'r Panel wedi bod o'r farn bod talu arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf yn bwysig i ddemocratiaeth leol. Mae'r Panel felly wedi parhau eu penderfyniad blaenorol i dalu'r Cyflog Uwch (band 4). Mae'r taliad yn cyfateb i lefel y tâl i gadeiryddion pwyllgorau.
- 4.13 Mae'r Panel wedi nodi mai ychydig iawn o arweinwyr o grwpiau gwleidyddol eraill sy'n cael cyflog wedi'i ddyrannu iddynt mewn awdurdodau eraill yng Nghymru. Mae'r Panel wedi penderfynu mewn achosion lle mae cyflogau o'r fath yn cael eu talu y dylai'r lefel fod yn £17,000 y flwyddyn fel y nodir yn Nhabl 2.
- 4.14 Aelodau Cyfetholedig - Mae Tabl 4 o adroddiad y Panel gyda'r ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig sy'n aros yn ddigyfnewid ers y llynedd ac yn seiliedig ar lwfans mynychu ac amser a ymrwymir hyd at 4 awr (ffi hanner diwrnod) neu dros 4 awr (ffi ddyddiol). Mae'r Panel unwaith eto wedi caniatáu i aelodau cyfetholedig sy'n gallu pleidleisio i gynnwys amser teithio ac amser rhesymol ar gyfer paratoi cyn y cyfarfod, gall y swyddog priodol benderfynu (cyn y cyfarfod) i ba raddau sy'n ymddangos yn deg.
- 4.15 Mae aelodau cyfetholedig hefyd yn gymwys i dderbyn taliadau ffioedd am fynychu cyfarfodydd gweithgor, cyfarfodydd gyda swyddogion, hyfforddiant a mynychu cynadleddau neu unrhyw gyfarfodydd ffurfiol eraill y maent wedi cael gwahoddiad i'w mynychu.
- 4.16 Milltiroedd a Chyfraddau Chynhالياeth - dim ond ad-dalu costau teithio ar gyfer eu haelodau sy'n ymgymryd â busnes swyddogol y gall yr Awdurdod ei wneud. Nid oes unrhyw newid yn y cyfraddau milltiroedd. Mae'r Panel wedi egluro y dylid talu cyfradd ragnodedig i aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall ar yr amod bod yr awdurdod yn fodlon bod yr aelod wedi mynd i gostau.
- 4.17 Y llynedd mae'r Panel wedi dileu'r categori aros dros nos yng Nghaerdydd o'r lefelau a argymhellir ar gyfer costau llety dros nos fel bod yna bellach ddim ond cyfradd Llundain a chyfradd i bob man arall.
- 4.18 Aelod sy'n Llywyddu - Mae Deddf Democratiaeth Llywodraeth Leol 2013 yn caniatáu i awdurdodau lleol i benodi aelod sy'n llywyddu a fyddai'n cadeirio cyfarfodydd busnes y Cyngor yn ychwanegol i arweinydd dinesig. Gall y Cyngor hefyd benodi dirprwy aelod llywyddu. Wrth benodi, byddai aelod sy'n llywyddu yn derbyn tâl ar yr un lefel â chadeirydd y pwyllgor, a byddai'r swydd yn cyfrannu tuag at y cap ar nifer yr uwch gyflogau y gellir eu talu. Ni fyddai swydd y dirprwy aelodau llywyddu yn derbyn tâl.
- 4.19 Pwyllgorau Archwilio ar y Cyd - Gall dau neu fwy o awdurdodau sefydlu pwyllgorau archwilio ar y cyd a phenderfynu a fydd cadeiryddion y pwyllgorau hynny (neu is-bwyllgor i bwyllgor archwilio ar y cyd) yn cael eu talu. Os penderfynir eu talu bydd y canlynol yn berthnasol:
- Mae Cadeirydd y Cyd Bwyllgor Archwilio yn gymwys i gael cyflog sy'n cyfateb i'r rhan honno o fand 3 (Uwch Gyflog) y mae Cadeirydd y Pwyllgor yn ei dderbyn; sef £8,700
 - Mewn achosion lle mae'r Cadeirydd eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer band 3, 4 neu 5 yna y taliad fydd £4,350
 - Mae Cadeirydd is-bwyllgor i bwyllgor archwilio ar y cyd yn gymwys i gael cyflog o £2,175.

- Mewn achosion lle mae Cadeirydd is-bwyllgor eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl band 3, 4 neu 5, y taliad fydd £1,090.
- Ni fydd is-gadeirydd pwyllgor archwilio ar y cyd neu is-bwyllgor yn derbyn tâl.
- Nid yw taliadau i Gadeirydd pwyllgor archwilio ar y cyd neu is-bwyllgor yn cael eu cyfrif fel rhan o uchafswm Sir Ddinbych o gynghorwyr (17) a all dderbyn taliadau uwch gyflog er bod terfyn statudol o ddim mwy na 50% o aelodaeth y cyngor i dderbyn taliadau uwch gyflog.

4.20 Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig - Mae'r Panel wedi cael pwerau newydd i ymgynghori ar newidiadau penodol i gyflog y pennaeth gwasanaeth hy cyflog y prif weithredwr, neu i adolygu polisi cyflog yr awdurdodau yn gyffredinol ar gyfer tâl prif weithredwr. Gall y Panel wneud argymhellion ar newidiadau arfaethedig yn ôl at yr awdurdod.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu'r penderfyniadau a wnaed gan y Panel ac nid yw'n cyfrannu ynddo'i hun at y Blaenoriaethau corfforaethol.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Mae adroddiad blynyddol y Panel yn parhau gyda lefelau tâl 2014/2015 sydd wedi'u cynnwys yn y cyllidebau presennol.

7 Pa ymgynghori a wnaed, ac a gynhaliwyd Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb?

7.1 Nododd y Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd Adroddiad Blynyddol y Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol ym mis Mawrth. Nid oes Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb wedi ei gynnal ar gyfer yr adroddiad hwn.

8 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

8.1 Mae'r cynigion fel y'u rhestrir wedi'u cynnwys o fewn yr adnoddau presennol ac felly nid ydynt yn creu pwysau ychwanegol ar y gyllideb.

9 Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

9.1 Rhaid i ran fwyaf o'r taliadau a nodir yn yr adroddiad blynyddol fod ar gael i aelodau ac aelodau cyfetholedig ac mae cyllideb wedi'i ddyrannu i dalu am y taliadau.

10 Pŵer i wneud y Penderfyniad

10.1 Adran 111 Deddf Llywodraeth Leol 1972

10.2 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011